

Afkomst

De vader van onze grootvader Jan de Leeuw heette Jacobus Hendrik de Leeuw. Jacobus Hendrik werd geboren op 2 juni 1853 in Amsterdam, en overleed op 8 augustus 1940 aldaar, op zijn trouwdag. Een tweede Wereldoorlog heeft hij niet hoeven meemaken. Hij werd vier dagen later begraven op de nieuwe Oosterbegraafplaats in Amsterdam.

De vader van Jacobus Hendrik de Leeuw heette Jan de Leeuw, blijkbaar is zijn kleinzoon naar hem vernoemd. Deze Jan de Leeuw was getrouwd met Henderika Smijt. (Bij haar huwelijk tekende Henderika met de naam "Smit".) Volgens hun huwelijksakte vond deze gebeurtenis plaats op 22 juni 1836, 's morgens om 10 uur. Jan was schilder van beroep, evenals later zijn zoon Jacobus en zijn kleinzoon Jan.

De ouders van Jacobus stamden uit het begin van de 19e eeuw. Vader was geboren op 16 juni 1810 en Henderika rondom 1814. Vader Jan had dus als kleuter Nederland meegemaakt als onderdeel van het keizerrijk Frankrijk. Henderika begon haar leven ongeveer tegelijkertijd met het koninkrijk der Verenigde Nederlanden. De verschillende generaties van de familie de Leeuw doorleefden ook later meerdere maatschappelijke tijdperken.

Jacobus Hendrik kwam uit een Nederlands hervormd gezin. Zijn vader Jan was gedoopt in de Westerkerk in Amsterdam centrum. (Onlangs is de restauratie van de toren afgerond. Daarbij toonde zich in plaats van een gele kroon, een blauwe kroon. De architect had teruggegrepen op de oorspronkelijke kleuren bij de nieuwbouw.) Waarschijnlijk heeft Jacobus een afkomst uit de maatschappelijke middenklasse van ambachtslieden. Bij het huwelijk van zijn ouders Jan en Henderika, waren een kruijer, een zadelmaker en twee schoenmakers, getuigen. Alle getuigen waren Amsterdammers.

Leven

Jacobus Hendrik de Leeuw.

Toen Jacobus Hendrik 20 jaar was trouwde zijn zuster Dorothea Maria met ene Cornelis Verhamme. Dit huwelijk vond plaats op 27 augustus 1873 in Amsterdam. Later zou Jacobus Hendrik met een zuster van deze Cornelis Verhamme trouwen.

Toen Jacobus 24 jaar was trouwde hij met Elisabeth Cornelia Verhamme op acht augustus 1877. Samen kregen ze acht kinderen, waarvan er drie op zeer jonge leeftijd zijn overleden. Tweemaal werd een jonge Jacobus Hendrik geboren, waarvan de eerste nog geen jaar oud werd, en

de andere niet ouder werd dan een jaar. Als laatste werd een dochter Elisabeth Cornelia geboren, die een dag later meteen overleed. De kinderen die naar hun ouders werden vernoemd hebben het dus niet gehaald.

Jacobus Hendrik had een broer Frans Willem. Deze heeft als weduwnaar enige tijd bij zijn broer ingewoond. Zij woonden destijds in de Reinwardtstraat. Frans en Willem ontvingen ouderdomsrente. Per 21 mei 1921 is hij naar Nijmegen vertrokken.

*Hooghte Kadijk 34 - 36; het
middelste pand*

nummer: 36. Het oude pand
bestaat nog.

In 1906 verhuisde het gezin
opnieuw nu naar de Borneo-
straat 14 ". Vanuit dit huis is
Jan de Leeuw getrouwd. In deze
woning hebben ze een kleine twee
jaar gewoond, in 1908 werd
verhuisd naar de Reinwardtstraat
108 '. evenals vele andere straten
is deze ook bijna geheel gerenoveerd.
Anno 2007 zijn er voornamelijk
eigentijdse panden te vinden en de
woning waar zij destijds woonden
is afgebroken. Hetzelfde geldt voor

Het kan zijn dat het destijds
een veel voorkomend feit
was dat mensen vaker
verhuisden, maar Jacobus
Hendrik heeft gedurende zijn
leven op minstens acht
adressen gewoond.

Gedurende de periode 1877
-1895 woonde hij op de
Hooghte Kadijk 25.

Momenteel bestaat het pand
waarin zij woonden niet
meer, en is vervangen door
nieuwbouw.

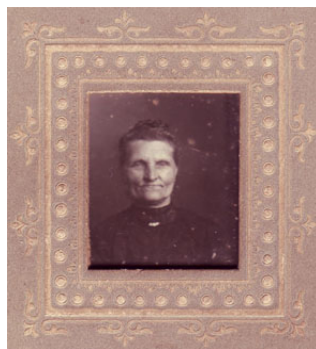
In 1895 gingen zij verhuizen
binnen dezelfde straat naar
34. Hoogstwaarschijnlijk zijn
de nummers 34 en 36
samengetrokken tot één

*Nummer 36 in 2007; 34 &
36 samengevoegd.*

het daarop volgende adres in de Pieter Nieuwlandstraat waar zij op 48 ' domicilie hadden. Vanaf 1925 woonden ze er in de Molukkenstraat 64 ', in de Indische buurt, ter hoogte van het Javaplein. De kleindochter van Jacobus, Elisabeth Cornelia Taal - de Leeuw, herkende in de jaren 90 van de vorige eeuw het pand aan de Molukkenstraat tijdens een tripje door Amsterdam meteen: "Daar woonden opa de Leeuw op de eerste etage". Zoon Cornelis woonde ook enige tijd in de Molukkenstraat maar dan op 46.

Het lijkt erop dat Jacobus Hendrik van bekende en vertrouwde omgevingen hield. Bijna 20 jaar woonde hij in het centrum van Amsterdam. Om daarnaast naar de Indische buurt te verhuizen waarbinnen hij diverse malen van adres wijzigde. Doorgaans ging de verhuizing naar een adres wat vanuit het voorgaande als idee was opgedaan; verhuizing binnen dezelfde straat Hoogte Kadijk, de woning aan de Molukkenstraat ligt eigenlijk aan het einde van de Borneostraat waar ze eerder op 14 woonde. De Pieter Nieuwlandstraat ligt evenwijdig aan de Reinwardtstraat, maar een blok verder.

*Elisabeth Cornelia
Verhamme*

Gezin

de kinderen van Jacobus hadden een duidelijke kunstzinnige en culturele belangstelling. Zij werden in het laatste kwart van de 19e eeuw geboren. In die periode kreeg de ontwikkeling van de industriële evolutie weer vaart, het was een tijdperk met veel nieuwe dingen. Daarnaast was het de periode waarin het socialisme sterk in opkomst was. Musea

en de schouwburg werden bezocht. De broers waren duidelijk geïnteresseerd in de wereld om hen heen.

Jan de Leeuw was de eerstgeborene in het gezin, en trad als oudste zoon in de voetsporen van zijn vader en grootvader, en werd schilder. Zoon Jan werd geboren op 24 februari 1879, en trouwde op 12 september 1907 met Maria Blancke. Toen Jacobus Hendrik 55 jaar oud was kreeg hij een kleindochter die naar zijn vrouw was vernoemd; Elisabeth Cornelia de Leeuw, later onze moeder. Zijn levensloop wordt op een andere plaats in deze familiehistorie uitgebreider beschreven.

Als tweede zoon werd Johannes Frederik op 9 september 1881 geboren. In de wandeling werd hij Johan genoemd. Johan trouwde met Alida Wilhelmina Heldoorn. Per 9 november 1905 kregen in de burgerlijke stand van Amsterdam een eigen gezinskaart. Hoogstwaarschijnlijk zal het huwelijk rondom die datum zijn gesloten. Hij ging werken in de metaalindustrie en zij verhuisden naar Zuilen, dat later in de gemeente Utrecht is opgegaan. Hij woonde aan de Amsterdamsestraatweg 639, mogelijk als herinnering aan zijn geboorteplaats. Maar een meer praktische overweging is dat zij tegenover zijn werk woonden, het toenmalige 'Werkspoor'. Dit bedrijf is later in Stork opgegaan. Zichtbaar opvallend aan Johan was de deuk in zijn voorhoofd, gedeeltelijk op de neusbrug. Dit had hij overgehouden van een operatie.

En een derde zoon werd met kerstmis op 25 december 1885 geboren: Cornelis de Leeuw. Van beroep werd hij beeldhouwer. Meerdere versieringen aan bruggen en huizen in Amsterdam Zuid, moeten van zijn hand zijn. Daarnaast maakte hij als hobby ook schilderijen. Een daarvan hadden mijn ouders – Willem en Bets Taal - thuis aan de wand hangen in de woonkamer. Op drie juni 1914 werd Cornelis uitgeschreven omdat hij

naar Londen vertrok. Op de gezinskaart die in de gemeentelijke administratie van Amsterdam is opgenomen staat achter de vermelding van het huwelijk de datum 8 augustus 1918. Blijkbaar is Cornelis inmiddels weer in Nederland teruggekeerd. Per 6-8-1914 is hij formeel weer terug. Dit is een opmerkelijk tripje, zo tijdens de eerste wereldoorlog. Weliswaar was Nederland destijds neutraal, maar een reis over de Noordzee was in die jaren niet ongevaarlijk. Mogelijk kreeg hij de gelegenheid om met zijn broer Frans mee te varen.

Loenen aan de Vecht, geschilderd door Cor de Leeuw 1959

Hij trouwde met Johanna Wilhelmina van Geijt. De jonggehuwden gingen evenals Cornelis zijn ouders wonen op de Hoogte Kadijk, op nummer 83'. Op 9 juni 1925 verhuisde het echtpaar naar de Molukkenstraat 46. Vier maanden later, in oktober, zouden de ouders van Cornelis (Jacobus Hendrik en Elisabeth Cornelia) eveneens naar de Molukkenstraat verhuizen. Het gezin heeft daaropvolgend nog op drie adressen gewoond:

- per 27 mei 1929: Mauritskade 115 hs,

- per 17 november 1930: Haroekoestraat 5 ', beide in Amsterdam Oost, en tenslotte in de
- per 29 juni 31 (?): Sportstraat 55 hs, in Amsterdam Zuid.

Blijkbaar hielden ze van verhuizen.

De gezinskaart van Cornelis vermeldt ook per 15 september 1930 de naam van Jacobus Hendrik de Leeuw. Dat is de datum waarop zijn vrouw Elisabeth Cornelia is overleden. Blijkbaar is Jacobus Hendrik toen bij zijn zoon Cornelis op de Mauritskade ingetrokken.

Arnoldus (Arnold) de Leeuw was de vierde zoon, geboren op 17 december 1888. Hij trouwde met Jansje Moelee op 26 augustus 1914. Hoewel hij een slag ouder was dan Cor, woonde hij als eerste op de Hoogte Kadijk 83 één hoog. In de periode 1918 – 1920 woonden Arnold en Cor op dit adres. Daaraan voorafgaand kwam de vader van Jansje inwonen (hij werd per 2 oktober 1914 door de gemeente ingeschreven).

Arnold en Jansje kregen samen zes kinderen: Elisabeth Cornelia, Arnoldus, Jansje, Hendrik, Jacobus Hendrik, en Jacoba de Leeuw.

Blijkbaar was het aanstekelijk om periodiek te verhuizen en zo van woning te verbeteren. In 1920 verhuisde het gezin Van der Hoogte Kadijk naar de Zaanstraat. Deze straat ligt in de Spaarndammerbuurt, die nu onderdeel uitmaakt van het stadsdeel Westerpark. Eerst woonden zij op 61 ', vanaf 1927 verhuisden zij binnen dezelfde straat naar 57, waar zij op de begane grond konden wonen. Per 22 juli 1930 verhuisden zij naar de Padangstraat 12. Zij waren niet de enigen die in de Indische buurt woonden. In 1936 verhuizen zij voor de laatste keer op zeven december, naar de Lampongstraat nummer 7 waar zij een bovenwoning betrokken.

Een vijfde zoon zag het levenslicht: Frans Willem werd op

24 maart 1891 geboren. Frans werd machinist op de grote vaart. Op de 13e december 1926 werd hij uitgeschreven naar Curaçao. Het is mij niet bekend waar hij in de daaropvolgende jaren precies heeft geleefd. Mogelijk had die verder geen vaste verblijfplaats, en woonden op het schip waarop hij werkte. Later werd vermeld dat hij tijdens de Tweede Wereldoorlog in New York heeft gewoond. Zelf heb ik hem leren kennen als een goed Engels sprekende oud-oom, die wel van een grapje hield en door zijn ervaringen de houding had van een man van de wereld. In Amerika leerde hij zijn vrouw kunnen, Frieda Bröse.

V.r.n.l.: Jacobus Hendrik de Leeuw en Elisabeth Cornelia Verhamme, met waarschijnlijk Frans Willem.

Tante Frieda was van afkomst Duitse. Haar familie woonde in het Ruhrgebied, in Essen. Na de Tweede Wereldoorlog toen zij intussen in Nederland woonden, heeft zij meermalen haar familie opgezocht. Terug in Nederland vermeldde zij nog jaren later dat haar voormalige landgenoten nog steeds aan het puinruimen waren. Na de Tweede Wereldoorlog hebben zij een Ede gewoond in de J. Th. Tooroplaan 35. Een aantal malen zijn wij op vakantie bij hen in huis geweest. Persoonlijk bewaar ik goede herinneringen aan de kwaliteit kaas die zij inkocht. Maar bovenal was haar vermogen om uiterst lekkere

pannenkoeken te bakken overheersend!

Op 11 oktober 1965 is Frans Willem overleden. Zijn vrouw Frieda woonde nog enige tijd in Veenendaal alwaar zij op 21 mei 1987 overleed. Zij zijn begraven op de algemene begraafplaats in Ede.

Naast de vijf zonen was ook een dochters. Er zag Elisabeth Cornelia het levenslicht op 7 september 1896, zij leefde kort, en overleed jong op 29 november 1896.

Overlijden

Elisabeth Cornelia Verhamme is 77 jaar oud geworden. Zij overleed op 15 september 1930 in Amsterdam. Elisabeth Cornelia en Jacobus Hendrik woonden destijds in de Molukkenstraat 64 één hoog in Amsterdam Oost. Het is niet met zekerheid bekend of Jacobus Hendrik als weduwnaar later nog op dit adres heeft gewoond.

Circa drie maanden na het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog overleed Jacobus Hendrik op 8 augustus 1940. Hij was toen inmiddels 87 jaar geworden, en verbleef in het gereformeerde Tehuis voor Ouden van Dagen op de Nieuwe Heerengracht 143. op maandag 12 augustus werd 's morgens vroeg om kwart over acht in het tehuis een rouwdienst gehouden. Aansluitend vertrok men om 9:30 naar de Nieuwe Oosterbegraafplaats.

Op 26 september 1902 werd het pand Nieuwe Heerengracht 143 officieel als Tehuis voor Ouden van Dagen in gebruik genomen. In 1952 werd het tehuis 'Huize Horizont' genoemd. Uiteindelijk begon het pand gebreken te vertonen. In de zestiger jaren werd het pand van binnen en buiten gerestaureerd en uitgebreid.

Begin zeventiger jaren werden Huize Horizont en het

inmiddels aan de Hugo de Grootkade gebouwde verpleeghuis De Poort ondergebracht in de 'Gereformeerde Stichting voor de verpleging van bejaarden en langdurig zieken'. Momenteel maken de opvolgers van dit, nu voormalige, tehuis deel uit van de Zorggroep Amsterdam.

Nieuwe Herengracht 143 na renovatie gesplitst in meerdere appartementen.

In 1974 bleek het pand aan de Nieuwe Herengracht 143 niet meer aan de, destijds, moderne eisen te voldoen. De bewoners sliepen op de zalen, en hadden een gemeenschappelijke woonkamer. In 1978 werd het tehuis daadwerkelijk gesloten. Opmerkelijk is dat in deze periode mijn vrouw een aantal malen daar als verpleegster heeft gewerkt via een uitzendbureau.